

LAUSUNTO JÄTTEENKULJETUSJÄRJESTELMÄSTÄ PÄIJÄT-HÄMEEN
JÄTELAUTAKUNNALLE

RYSY § 68

Valmistelija: ympäristönsuojelusihteri Tommi Maasilta

Päijät-Hämeen jätelautakunta on pyytänyt Myrskylän ja Pukkilan ympäristönsuojeluviranomaiselta lausuntoa jätteenkuljetusjärjestelmästä 31.12.2016 mennessä (D/3175/14.06.00.00/2016), sillä jätelautakunnan tulee tarkastella jätelain 149 §:n mukaisesti täyttääkö kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus jätelain 37 § edellytykset alueella, ja päättää jätteenkuljetusjärjestelmästä.

Päijät-Hämeen Jätelautakunta päätti aiemmin päätöksissään 16.1.2014 § 3 ja korjauspäätöksissä 6.3.2014 § 8 ja 10.4.2014 § 13, että jätteenkuljetus järjestetään kiinteistönhaltijan järjestämänä. Itä-Suomen hallinto-oikeus kumosi päätöksen ja palautti asian uudelleen käsiteltäväksi jätelautakunnalle 16.2.2016.

Myrskylän ja Pukkilan kunnassa tarkastelu koskee kaikkea kunnan vastuulle kuuluvaa kiinteää jätettä pois lukien sako- ja umpikaivolietettä. Lisäksi tarkastelu koskee jätehuoltomääräysten mukaan erilliskerättäviä tuottajavastuullisia jätteitä. Tarkastelu koskee myös mahdollisia muita tuottajavastuullisia jätelajeja kuin tällä hetkellä erilliskerätään, mikäli kunta päättää huolehtia niiden kuljettamisesta.

Kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta huolehtiminen on julkinen välttämättömyyspalvelu, jonka on toimittava kaikissa oloissa, kaikkina aikoina ja kaikilla alueilla. Jätelain (646/2011) mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että sen vastuulle kuuluvan jätteen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto paikasta kunnan järjestämään käsittelyyn. Jätteenkuljetus voidaan järjestää kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena (Jätelaki 36 §) tai kiinteistönhaltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena (Jätelaki 37 §).

Jätelautakunta voi päättää kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen käyttöönotosta tarkasteltavilla alueilla, jos voidaan perustellusti osoittaa, että kaikki jätelain edellytykset täyttyvät (KHO:2016:19). Jätelain mukaiset edellytykset järjestää jätteenkuljetus kiinteistönhaltijan järjestämänä ovat (Jätelaki 37.1 §):

1. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.
2. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.
3. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän vaikutukset

arvioidaan kokonaisuutena myönteiseksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Jätelautakunnan virkatyönä tehdyn kuljetusjärjestelmätarkastelun perusteella jätelain ehdot kiinteistönhaltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle eivät täyty missään Päijät-Hämeen alueen kunnassa tarkastelualueella, joten tulisi siirtyä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Myrskylässä ja Pukkilassa energijätteen tyhjennyshinnat ovat kalliimpia kuin sekajätteen tyhjennyshinnat. Alueella toimii pääsääntöisesti yksi yritys ja jätehuoltoon liittymisaste on heikko sekä jätteiden lajittelussa on puutteita.

Tyhjennyshintojen vaihtelua Myrskylässä ja Pukkilassa ei voida selittää pelkällä alueellisella tai kiinteistöjen/rakennusten välisellä olosuhteiden vaihteluilla (Kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot).

Kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus vahvistaa markkinoilla jo olevia kuljetusyhtiöitä. Kunnan järjestämä jätteenkuljetus on mahdollista kilpailuttaa niin, että pienten tai uusien yritysten markkinoille tulo helpottuu.

Kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen vaikutuksia kotitalouksille ei voida arvioida myönteiseksi. Eniten ongelmia on palvelujen kattavuudessa ja tasapuolisuudessa. Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen hinnat ovat yleisesti olleet noin 20 % korkeammat kuin kunnan järjestämän kuljetuksen hinnat.

Päijät-Häme on harvoja Suomessa jäljellä olevia isoja jätehuollon toiminta-alueita, missä ei vielä ole siirrytty kokonaisuudessaan keskitetyksi kilpailutettuun, kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy (PHJ) kilpailutti Kärkölän ja Orimattilan urakka-alueet samaan aikaan. Kärkölässä siirrytään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen 2017 heinäkuun alusta. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piirissä jo olevalla Orimattilan Artjärvellä uusi urakkakausi alkaa ja urakoitsija vaihtuu samaan aikaan.

Kärkölässä siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen näyttää laskevan jäteastian tyhjennyshintoja osin jopa 40 %. Orimattilan Artjärvellä uusi urakka laskee hintoja keskimäärin 10 - 20 %. Jättemaksuista päättää Päijät-Hämeen jätelautakunta keväällä 2017.

Askolan rakennus- ja ympäristölautakunta on 13.6.2013 § 58 asian edellisellä käsittelykierroksella lausunut jätelautakunnalle, että Myrskylän ja Pukkilan kuntien alueella tulee siirtyä kunnan järjestämään ja kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen.

Lautakunta valitti 6.2.2014 § 4 jätelautakunnan päätöksestä 16.1.2014 § 3 Itä-Suomen hallinto-oikeuteen sillä perusteella, että jätelautakunnan päätös ei täyttänyt jätelain 37 §:n edellytyksiä.

Hallinto-oikeus päätöksessään 16.2.2016 totesi, ettei lautakunnalla ole valitusoikeutta asiassa, joten hallinto-oikeus jätti valituksen tutkimatta. Lautakunta ei valittanut päätöksestä, sillä hallinto-oikeuden päätöksessä palautettiin pääasia muiden paitsi rakennus- ja ympäristölautakunnan valituksesta uudelleen käsiteltäväksi. Päätös on palautettu uudelleen käsiteltäväksi, sillä jätelautakunta on päätöksessään lähes vailla perusteluja, lähinnä 37 §:n sisällön selostaen päätytty toiseen lopputulokseen.

Hallinto-oikeus toteaa, että lautakunnan päätöksessä ei ole selostettu, mitkä seikat ovat johtaneet esittelijän esityksestä poikkeavaan ratkaisuun. Esityslistan liitteenä on jätelautakunnan tekemä tarkastelu kiinteistönhaltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta.

PÄÄTÖSEHDOTUS (ympäristönsuojelusihteri):

Askolan rakennus- ja ympäristölautakunta Myrskylän ja Pukkilan kuntien ympäristönsuojeluviranomaisena antaa asiassa seuraavanlaisen lausunnon:

Myrskylän ja Pukkilan alueella tulee siirtyä kunnan järjestämään ja kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen, sillä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus alueella ei täytä jätelain 37 §:ssä säädettyjä edellytyksiä.

Myrskylässä ja Pukkilassa ei ole tarjolla jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja kohtuullisin ehdoin: Kuntiin on todellisuudessa muodostunut kiinteän kotitalousjätteen suhteen jätteenkuljetusmonopoli. Tämä on osaltaan johtanut kuljetushintojen nousuun. Ei ole myöskään kohtuullista, että energiajätteen tyhjennyshinta on kalliimpi kuin sekajätteen, vaikka energiajäte on huomattavasti kevyempää kuin sekajäte ja se saadaan hyödynnettyä sekajätettä tehokkaammin energiaksi. Tämä on johtanut osaltaan jätteenlajittelumotivaation vähenemiseen ja jätehuoltomääräysten rikkomiseen.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ei edistä jätehuollon yleistä toimivuutta kunnissa eikä sen vaikutukset kokonaisuutena arvioiden ole myönteisiä: Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus työllistää viranomaisia huomattavasti kunnan järjestämää kuljetusta enemmän ja vaikeuttaa mm. liittymisen seurantaa ja jätteenkuljetuksen harventamispäätösten tekemistä. Jätteen tuottajien on ollut suhteellisen helppo jättäytyä jätteenkuljetuksen ulkopuolelle, eikä viranomaisella ole ollut kunnollisia valvontatyökaluja saada näitä vapaamatkustajia kiinni. Kunnan jätehuoltomääräyksiä ei ole kaikilta osin noudatettu, ja etenkin energiajätteen erilliskeräykseen liittymättömiä kiinteistöjä on melko paljon. Kun siirrytään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, paranee jätehuollon valvontaviranomaisen käytännön mahdollisuudet valvoa jätteenkuljetusta ja jätehuollon toimintaa

huomattavasti ja jätehuollon vapaamatkustajat tavoitetaan nykyistä helpommin.

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan eivät ole myönteisiä tarkastelualueella. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus asettaa kiinteistöt kuntien sisällä ja Päijät-Hämeen jätelautakunnan alueen kuntien välillä eriarvoiseen asemaan. Ongelmia ovat etenkin epätasa-arvoinen ja osittain kohtuuton hinnoittelu, energiajätekuljetusten hinnoittelu, yhtenäisen laskutuskäytännön ja -tavan puuttuminen, jätemaksun kohtuullistamismahdollisuuden ja muistutuksentekomahdollisuuden puuttuminen, maksuvaikeuksissa olevien asiakkaiden palvelun turvaaminen sekä haja- ja vapaa-ajanasutuksen toimivan palvelun järjestäminen.

Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus ylläpitää suljettuja markkinoita ja sen yritysvaikutuksia ei voida katsoa myönteisiksi muuten, kuin alueella tällä hetkellä toimivien yritysten aseman vahvistamisen osalta.

PÄÄTÖS:

Päätösehdotuksesta poiketen Sari Silta esitti, että Myrskylän ja Pukkilan kunnissa jatketaan kiinteistöjen kilpailuttamaa jätekuljetusjärjestelmää. Matti Pirhonen kannatti Sari Sillan esitystä. Koska oli tehty esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, suoritettiin äänestys.

Puheenjohtaja ehdotti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän päätösehdotusta äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Sari Sillan muutosehdotusta äänestävät "EI".

Esittelijän esitystä kannatti 5 (Mika Ruskeepää, Antti Ollila, Kristian Forsman, Niina Perttola ja Virpi Vilkki).

Sari Sillan esitystä kannatti 3 (Matti Pirhonen, Timo Hildén ja Sari Silta).

Näin ollen esittelijän esitys tuli lautakunnan päätökseksi.

Sari Silta jätti päätöksestä eriävän mielipiteen.

Täytäntöönpano: Päijät-Hämeen jätelautakunta, jatelautakunta@lahti.fi

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Askolassa 21.10.2022

Tuija Saloranta
vt. hallintojohtaja